QORTI ~IVILI, PRIM'AWLA

Im]allef

Onor. Giannino Caruana Demajo LL.D.

Seduta ta' nhar il-{img]a 9 ta’ Novembru 2001

Numru 8

~itazzjoni 2447/1998

Ralph Naudi, Francis Micallef u William Mock

versus

Maltacom p.l.c.

F’din il-kaw\a l-atturi qeg]din jitolbu illi jing]ataw]atra og]la mas-so`jetà attri`i g]ax qeg]din ig]idu li kienu nqab\u meta kien imisshom li jing]ataw il-]atra.

I`-`itazzjoni tg]id illi l-atturi huma impjegati mas-so`jetà konvenuta (u qabel mal-Korporazzjoni Telemalta) u fl-1989 kienu talbu li jing]ataw il-]atra ta’ *telegraph supervising officer*, li kienet]atra li kienet ting]ata b’se]] blura mill-1987. Sar e\ami u l-atturi [abu 78, 72 u 70 marka, u ma ng]atawx il-]atra (g]alkemm l-attur Mock kien, wara, fl-1995, ing]ata *promotion*, u l-atturi Micallef u Naudi wkoll ing]ataw *promotion* fl-1996) g]alkemm \ew[impjegati o]ra,

Emanuel Sammut u Joseph Ellul, li kienu [abu marki anqas mill-atturi, ng]ataw il-]atra b'se]] mill-1987 bil-pretest li l-grad li kellhom qabel dawk i\-\ew[impjegati kien abolit.

It-Tribunal g]all-Investigazzjoni ta' In[ustizzji kellu okka\joni ji``ensura dan l-g]emil tal-konvenuta fil-kaw\a fl-ismijiet **Ronald Sacco *versus Maltacom p.l.c.***, fejn it-tribunal kien ordna li r-rikorrent f'dik il-kaw\a, li kien [ab 69 marka fl-istess e\ami, jing]ata l-]atra ta' *telegraph supervising officer* b'se]] mill-1987.

L-atturi qeg]din issa jitolbu illi l-qorti tordna lill-konvenuta ta]tar lill-atturi b]ala *telegraph supervising officer* (illum mag]ruf b]ala *customer service officer*) b'se]] mill-1987; qeg]din jitolbu wkoll l-ispejje\ tal-kaw\a.

Il-konvenuta ressqet dawn l-e``ezzjonijiet:

1. l-azzjoni waqg]et bi preskrizzjoni ta']ames snin ta]t l-art. 2156(f) tal-Kodi`i ~ivili;

2. il-Korporazzjoni Telemalta, awtri`i tal-konvenuta, kienet imxiet sew meta g]amlet il-]atriet g]all-karika ta' *telegraph supervising officer*, imsemmija fi`-`itazzjoni;

3. l-atturi ma kinux ikkwalifikaw biex jimlew is-sittax-il post li kellhom jimtlew; Emanuel Sammut u Joseph Ellul kienu n]atru bis-sa]]a ta' ftehim mal-*union* li tirrappre\enta kemm lilhom u kemm lill-atturi g]ax il-post li kellhom kien [ie abolit u bilfors kellhom jing]ataw post ie]or;

4. id-de`i\joni u r-rakkomandazzjoni tat-Tribunal g]all-Investigazzjoni ta' l-In[ustizzji fil-ka\ ta' **Ronald Sacco *versus Maltacom p.l.c.*** b'ebda mod ma jolqtu r-ri\ultat ta' l-atturi fl-e\ami g]all-]atra ta' *telegraph supervising officer* li sar fl-1989, u l-atturi ma ressqu ebda lment quddiem it-Tribunal g]all-Investigazzjoni ta' l-In[ustizzji; u

5. it-talbiet ta’ l-atturi huma g]alhekk infondati fil-fatt u fid-dritt u g]andhom ji[u mi`]uda.

Il-fatti ta’ dan il-ka\ [raw hekk:

Il-Korporazzjoni Telemalta, awtri`i tal-konvenuta, kellha timla sittax-il post battâl ta’ *telegraph supervising officer* u sar e\ami fl-1989 biex jintg]a\lu l-impjegati li kellhom jing]ataw il-]atra. L-atturi qag]du g]al dan l-e\ami i\da, billi ma [ewx fost l-ewwel sittax-il kandidat, ma ng]atawx il-]atra. Barra mill-ewwel sittax-il kandidat, kien hemm ukoll \ew[impjegati o]ra, li mhux biss ma kinux fost l-ewwel sittax fl-e\ami i\da wkoll kienu [abu anqas marki mill-atturi, li xorta ng]ataw il-]atra. Ir-ra[uni kienet li dawk i\-\ew[impjegati kienu f’karika li kellha ti[i abolita u g]alhekk kellu jinstabilhom post ie]or. Bi ftehim mal-*union* li kienet tirrappre\enta kemm lilhom kif ukoll lill-atturi, dawk i\-\ew[impjegati wkoll, flimkien ma’ l-ewwel sittax, ing]ataw il-]atra ta’ *telegraph supervising officer*.

L-atturi issa qeg]din ig]idu illi l-awtri`i tal-konvenuta kellha obbligazzjoni tag]ti l-]atra lilhom ukoll, ladarba kienet tatha lil min kien [ab anqas marki minnhom. Il-konvenuta ressqet l-e``ezzjoni li dik l-obbligazzjoni — jekk tassew kien hemm obbligazzjoni — waqg]et bi preskrizzjoni ta]t l-art. 2156(f) tal-Kodi`i ~ivili:

> **2156.** L-azzjonijiet hawn ta]t imsemmija jaqg]u bi preskrizzjoni bl-eg]luq ta’]ames snin:
>
> (*f*) l-azzjonijiet g]all-]las ta’ kull kreditu ie]or li [ej minn operazzjonijiet kummer`jali jew minn]wejje[o]ra, meta l-kreditu ma jkunx jaqa’, skond din il-li[i jew li[ijiet o]ra, ta]t preskrizzjoni aqsar, jew ma jkunx jirri\ulta minn att pubbliku.

Il-preskrizzjonijiet qosra huma kollha e``ezzjonijiet g]ar-regola [enerali tal-preskrizzjoni li nsibu fl-art. 2143 tal-Kodi`i ~ivili, *i.e.* il-preskrizzjoni ta’ tletin

sena. B]al kull e``ezzjoni o]ra, il-preskrizzjonijiet qosra g]andhom jing]ataw interpretazzjoni restrittiva[1].

G]alhekk, fil-fehma tal-qorti, g]alkemm il-kelma "kreditu", *lato sensu*, tfisser kull jedd *in personam* li jikkorrespondi ma' kull obbligazzjoni tad-debitur, b'mod illi obbligazzjoni u kreditu huma \-\ew[u`u] ta' l-istess rabta [uridika, madankollu fil-kuntest ta' l-art. 2156(f) tal-Kodi`i ~ivili l-kelma "kreditu", min]abba fir-restrizzjoni tar-regola ta' interpretazzjoni ta' *eiusdem generis*, ti[bor fiha biss jeddijiet li huma ta' l-istess natura b]all-jeddijiet l-o]ra msemmija fl-art. 2156. Ebda wie]ed mill-krediti msemmija fl-art. 2156 ma huwa kreditu ta' obbligazzjoni *di fare*; huma kollha obbligazzjonijiet g]all-]las ta' flus.

Li l-preskrizzjoni "residwali" ta]t l-art. 2156(f) hija so[[etta g]al interpretazzjoni *eiusdem generis* huwa prin`ipju [à stabbilit fil-[urisprudenza.

F'sentenza mog]tija fis-7 ta' Frar 1949 *in re* **Giovanni Saliba *et versus* Angelo Grech**[2] il-Qorti ta' l-Appell kienet qalet hekk:

> Dak l-artikolu [art. 2156] jikkontempla l-ka\ijiet ta' krediti g]al `nus, g]ar-renditi perpetwi jew vitalizji, ta' interessi fuq `nus bollali, ta' pensjoni g]all-alimenti, g]all-]las ta' kera, g]al]las ta' interessi, g]al somom dovuti g]al self, jew pagabbli annwalment, g]ar-restituzzjoni ta' mutwi; u mbag]ad ti[i dik is-sezzjoni fejn jing]ad "g]al]las ta' kull kreditu ie]or ... ... ". Dik il-kelma "ie]or" turi bi`-`ar illi l-le[islatur qieg]ed jikkonnetti din id-dispo\izzjoni mas-sezzjonijiet pre`edenti, fejn huma indikati krediti spe`ifi`i, u g]alhekk dak il-kreditu g]andu jkun *eiusdem generis*, skond ir-regola komunement a``ettata fil-[urisprudenza.

G]alhekk, l-obbligazzjoni li fuqha qeg]din jistrie]u l-atturi ma hix wa]da li taqa' ta]t l-art. 2156(f) tal-Kodi`i ~ivili, u l-e``ezzjoni ta' preskrizzjoni hija mi`]uda.

---

1 Ara Baudry-Lacantinerie et Tissier, *Della Prescrizione*, § 712, Vol. XXVIII ta' *Trattato Teorico Pratico di Diritto Civile*. Casa Editrice Vallardi, Milano.

2 Vol. XXXIII-I-397. Ara wkoll **Lorenza Buttigieg *et versus* GioBatta Caruana, Qorti ta' l-Appell, 14 ta' Frar 1955, Vol. XXXIX-I-101.**

Fil-meritu, il-qorti hija tal-fehma illi, ladarba l-kondizzjonijiet ta' l-e\ami li g]alih qag]du l-atturi kienu li l-]atra ting]ata lill-ewwel sittax-il kandidat, id-dritt li kellhom l-atturi kontra l-awtri`i tal-konvenuta kien li jin]atru jekk ji[u fost l-ewwel sittax. Huma ma [ewx fost l-ewwel sittax u g]alhekk ma g]andhomx dritt g]all-]atra. Il-fatt li ng]atat kon`essjoni spe`jali lil terzi, min]abba `irkostanzi spe`jali, ma jfissirx li lill-atturi wkoll kellha ting]ata dik il-kon`essjoni.

Fil-meritu, g]alhekk, it-talbiet ta' l-atturi ma jistg]ux jintlaqg]u.

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti taqta' l-kaw\a billi, wara li ti`]ad l-e``ezzjoni ta' preskrizzjoni, ti`]ad ukoll it-talbiet ta' l-atturi. L-ispejje\ ta' l-e``ezzjoni ta' preskrizzjoni g]andha t]allashom il-konvenuta; l-ispejje\ l-o]rajn kollha g]andhom i]allsuhom l-atturi.

Giannino Caruana Demajo
Im]allef

Connie Micallef
Dep. Re[.